



Xemeneies de la Fàbrica Torras

Granollers

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Rambla Josep Tarradellas (sector nord)
Emplaçament
Alçada: A la zona d'eixample de Granollers
145

Coordenades:

Latitud: 41.606291123839
Longitud: 2.2918429970741
UTM Est (X): 440992
UTM Nord (Y): 4606307

Classificació

Número de fitxa 08096 - 104
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle XIX-XX
Autoria de l'element: Desconeguda
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BPU
Observacions protecció: Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic i Arqueològic de Granollers. Núm. S-13. Protecció de tipus VI: Elements singulars.
Data aprovació: dc., 15/10/2003 - 12:00
Número inventari IPIC B/41.53
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Simbòlic
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Granollers
Fitxes associades:

Autoria de la fitxa ARQUEOCIÈNCIA - J. M. Huélamo

Data de registre de la dl., 01/10/2001 - 02:00

fitxa:

Autoria de la darrera Jordi Piñero Subirana

revisió:

Data de la darrera revisió: dl., 11/12/2023 - 14:15

Descripció

Conjunt de dues xemeneies industrials que formaven part de la fàbrica Torras, establerta a finals del segle XIX i avui desapareguda. Són els únics elements que es conserven de l'antiga fàbrica. Les dues estan emplaçades a pocs metres de distància, enmig del passeig de Josep Tarradellas, urbanitzat al solar que ocupava l'antiga fàbrica. Les dues xemeneies són obrades a totxo vist.

La xemeneia que es troba més al sud és de secció octogonal. Consta d'un pedestal de base quadrada que acaba en una cornisa volada amb pedra tallada del Bertí a les cantonades. Cada cara té el centre rebaixat amb una forma quadrada que té els angles corbs, de manera que es ressalten les cantoneres en forma de pilars. Encara s'hi pot veure l'arc de la porta que conduïa a l'interior de la xemeneia i en facilitava la neteja. Al damunt de la base el fust octogonal és senzill i no té cap ressaltat en el coronament.

La xemeneia que es troba més al nord és de secció circular. Actualment arrenca directament del nivell del terra. El fust és troncocònic; és a dir, més ample de la base. El coronament és rematat per una doble motllura, com una anell que protegeix de la pluja. Durant les obres de restauració es va poder comprovar que la xemeneia arrenca amb un gruix de tres filades de totxo i acaba, a la part superior, amb una sola filada. També es va poder comprovar que, tot i que sembla que té una petita desviació al coronament, només segueix la tradició de calcular d'on venen els vents i cap on anaven els fums, perquè a l'escalfar-se més d'un costat que de l'altre no fes esquerdes al fust (CANTARELL, 2018).

Observacions:

Altres denominacions: cal Federico.

Fa poc que la xemeneia ha estat consolidada. Entre d'altres actuacions, s'ha tapat la boca superior del fumeral per evitar que l'aigua de la pluja malmeti la part baixa; també s'han tret algunes filades del coronament per evitar que el deteriorament pugui afectar les filades inferiors. I s'han canviat diversos trams de totxos de la base, rejuntats amb morter de calç.

Forma part de l'itinerari "La ciutat del Fum", que recorre les xemeneies industrials de Granollers.

Plafó informatiu sobre les xemeneies industrials de l'itinerari La ciutat del fum: "Fàbrica Torras", amb textos de Cinta Cantarell (2018). Museu de Granollers.

Història

La fàbrica de can Torras, juntament amb la Roca Umbert i ca l'Isidro Comas, va ser un dels màxims exponents de la indústria tèxtil a Granollers. Va ser fundada per Pau i Francesc Torras, originaris de Lliçà d'Amunt, els quals arribaren a la ciutat durant la primera meitat del segle XIX. Inicialment van fundar un petit taller el 1878, a la plaça de la Corona. El 1880 ja van projectar construir una quadra amb més capacitat

al costat de la carretera de Granollers a Mataró (actual carrer de Josep Umbert). Van triar aquesta zona perquè estava a tocar de l'antiga estació de ferrocarril, cosa que els facilitava l'arribada i sortida de tot tipus de mercaderies.

A la mort de Pau i Francesc, els seus hereus van dividir la fàbrica en dues raons socials diferents: Fills de Frederic Torras (que van llogar la seva part als Umbert per instal·lar-hi una filatura) i Viuda de Joan Torras. Després de la Guerra Civil, l'any 1940 passà a la raó social "Industrial Torras S.A". A Granollers disposava de les seccions de teixit, tint, blanqueig, acabats i manteniment, i s'hi fabricaven sarges, setens i teixits a quadres, entre d'altres productes. La propietat va adquirir a Guardiola de Berguedà una filatura, ja que a Granollers no en tenien cap. Fins als anys 1950 van anar ampliant l'empresa, però a la dècada següent no van poder sostenir la recessió del tèxtil i van haver de tancar el 1968.

La família Torras va estar estretament vinculada a la vida social i política, cosa que també ocasionà controvèrsies entre els ciutadans de Granollers. Paulí Torras va ser diverses vegades alcalde de la ciutat, i Francesc Torras, que va arribar a ser diputat a les Corts, va aconseguir el títol de ciutat per a Granollers l'any 1922. També va aconseguir un seguit de millores per a la ciutat, com el pont sobre el Congost, l'Institut de segon ensenyament i la Biblioteca Popular Francesc Tarafa, entre d'altres (CANTARELL, 2018). Al recinte de la fàbrica els amos hi havien construït una magnífica casa amb jardí i cascada que presentava una doble galeria coberta a la façana principal (Informació oral Sr. Eustaqui Casals Margall, febrer 2002). Així mateix, la casa bressol estava al davant de les xemeneies, on ara hi ha els pisos.

Vint anys després del tancament de la fàbrica Torras, el 1988, es va donar permís per edificar a la zona. En els terrenys s'hi van construir blocs d'habitatges, l'estació d'autobusos i s'amplià el parc Torras Villà, que s'havia inaugurat el 1974 (CANTARELL, 2018).

Bibliografia

GARCIA-PEY, Enric (1990). "Recull onomàstic de Granollers: Motius, topònims, nomenclatura", *Estudis de Granollers i del Vallès Oriental*, Núm. 3, Granollers, Ajuntament de Granollers.

HOMS I COROMINAS, Josep (1995). *Granollers. Retalls d'Història Urbana*. Granollers: Tarafa, Editora de Publicaciones, S.L. Revista del Vallès.

AYNOU I HERNÁNDEZ, Núria (2001). *El Patrimoni Industrial del Vallès Oriental*. Granollers: Consell Comarcal del Vallès Oriental.

PEREIRA CASTRO, Carlos (1998). *Xemeneies de Rubí. Modificacions urbanes i socials produïdes per la industrialització*. Rubí: El Castell- Ecomuseu Urbà - Ajuntament de Rubí (Beques per a la recerca / núm 2).

SESÉ, Jaume (1987b). *El creixement industrial. Granollers al segle XIX*, Col. Coneguem Granollers, núm. 2., Granollers, Ajuntament de Granollers.

Enllaços d'interès:

[El fum de les xemeneies i Granollers](#)

[Ruta de les Xemeneies](#)







